

AHVENANMAAN MAAKUNTAPÄIVIEN SUOSTUMUKSEN HANKKIMINEN KANSAINVÄLISTEN SOPIMUSTEN VOIMAANSAATTAMISEKSI

1 Yleistä

Jos valtiosopimus tai muu kansainvälinen velvoite, johon Suomi sitoutuu, sisältää määräyksen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991, *itsehallintolaki*) mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvassa asiassa, on Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyttävä määräyksen voimaansaattamista koskeva säädös, jotta määräys tulisi voimaan maakunnassa (itsehallintolain 59 §:n 1 mom.).

2 Voimaansaattettavat sopimukset, jotka sisältävät Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia sopimusmääräyksiä

2.1. Kansainvälinen yleissopimus kaikkien henkilöiden suojelemiseksi tahdonvastaiselta katoamiselta

(Hallituksen esitys eduskunnalle kaikkien henkilöiden suojelemiseksi tahdonvastaiselta katoamiselta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi rikoslain 11 luvun muuttamisesta, HE 87/2022 vp / Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av den internationella konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden samt med förslag till lag om ändring av 11 kap. i strafflagen riksdagen, RP 87/2022 rd)

Yleissopimus on yksi YK:n yhdeksästä keskeisestä ihmisoikeussopimuksesta. Siinä velvoitetaan osapuoli varmistamaan, että tahdonvastaisen katoamisen toteuttaminen on sen rikosoikeuden mukaan rangaistava teko. Yleissopimukseen sisältyy lisäksi määräyksiä lainkäyttövallasta, rangaistuksista, kansainvälisestä oikeusavusta, luovuttamisesta, vapaudenmenetyksestä, vapautensa menettäneiden ja heidän omaistensa oikeuksista sekä uhrien oikeudesta korvauksiin.

Yleissopimukseen sisältyy myös lapsia koskevia erityisiä määräyksiä. Suomi tekisi varauman adoption kumoamista koskevaan yleissopimuksen määräykseen. Yleissopimuksella perustetaan tahdonvastaisia katoamisia käsittelevä komitea. Komitean toimivalta kohdistuisi myös Ahvenanmaahan.

Yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 23.12.2010. Suomen osalta yleissopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, kun Suomen ratifioimiskirja on talletettu. Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Maakunnan toimivaltaan kuuluu yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia kokonaisuuksia. Koska Ahvenanmaalla on toimivaltaa virkarikosten sääntelyssä, yleissopi-

muksen voimaansaattamislain voimaantulemiselle Ahvenanmaan maakunnassa on siten saatava itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaan Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntä.

2.2. Maailman postiliiton yleissopimus

(Hallituksen esitys eduskunnalle Maailman postiliiton yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi, HE 91/2022 vp) / Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av Världspostkonventionen, RP 91/2022 rd)

Suomi, Ahvenanmaan maakunta mukaan lukien, liittyi Maailman postiliittoon (jäljempänä liitto tai UPU) 12 päivänä helmikuuta 1918. Maailman postiliiton yleissopimuksen, jonka Maailman postiliiton (UPU) yleiskokous hyväksyi Abidjanin kongressissa 2021, tavoitteena on parantaa kansainvälisen postiliikenteen toimivuutta, tehokkuutta sekä alan toimijoiden yhteistyötä.

Maailman postiliiton yleissopimus annetaan aina uutena sopimuksena. Sopimuksella korvataan kokonaisuudessaan aiemmat voimassa olevat sopimukset. Euroopan unionin oikeuden näkökulmasta kyseessä on sekasopimus, johon sisältyy sekä Euroopan unionin että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä.

Sopimukseen tehdyt muutokset koskevat pääasiassa jäsenmaiden nimettyjen operaattoreiden toimintaa. Osa voimassaolevista määräyksistä sisällytettiin muuttumattomina sopimukseen ja vain osaan artikloista tehtiin muutoksia. Monet muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ilman erityisiä käytännön vaikutuksia. Suomi ehdotti sopimukseen kolmea uutta varaumaa, jotka hyväksyttiin Abidjanin kongressissa vuonna 2021.

Yleissopimuksen tuli pääosin kansainvälisesti voimaan 1.7.2022. Laki sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Postipalvelut kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan itsehallintolain 18 §:n 20 kohdan nojalla. Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan, sopimuksen voimaansaattamissäädökselle on tarpeen saada itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntä.

4 Esitys

Esitetään, että tasavallan presidentti päättää lähettää suostumuksen hankkimista koskevan esityksen Ahvenanmaan maakuntapäivien käsiteltäväksi.